

Rozvoj tvůrčího myšlení jedince v procesu kognitivní činnosti

Cíle práce:

- Rozebrat pojem tvořivého myšlení (TM) a kognitivní činností z hlediska různých vědeckých přístupů
- Prozkoumat a určit kvalitativní charakteristiky TM
- Provést funkční analýzu rozvoje TM jednotlivce během kognitivní činností (určit psychické jevy ovlivňující TM, rozebrat integrované funkce procesu TM)
- Identifikovat, definovat a odůvodnit psychologické faktory ovlivňující proces TM
- Potvrdit hypotézu o tom, že speciálně organizovaná kognitivní činnost vede k rozvoji TM na základě rozvoje jeho kvalitativních vlastností

Hlavní myšlenky:

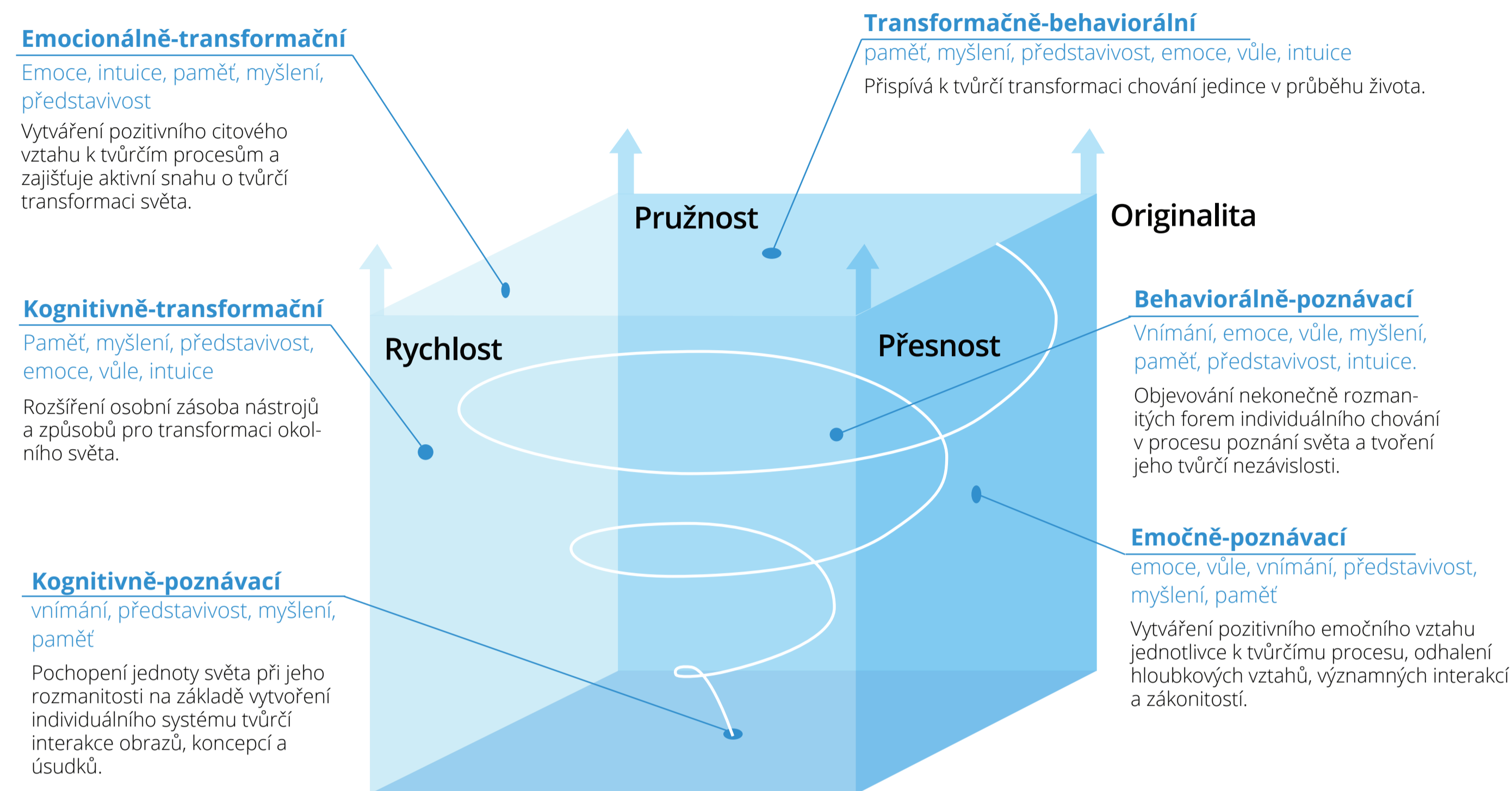
„**Tvůrčí myšlení**“ – je psychický proces neboli psychická činnost, nezbytná součást tvořivosti a jeden z druhů myšlení. Podstata tohoto procesu spočívá ve specifickém pojetí a přeměně světa přes vytvoření obrazů, konceptů a nápadů, které jsou percepční a logické.

„**Kognitivní činnost**“ je lidskou činností, zaměřenou na poznání a přeměny okolního světa (příroda, společnost, vědomí), postupující všechna období lidského života.

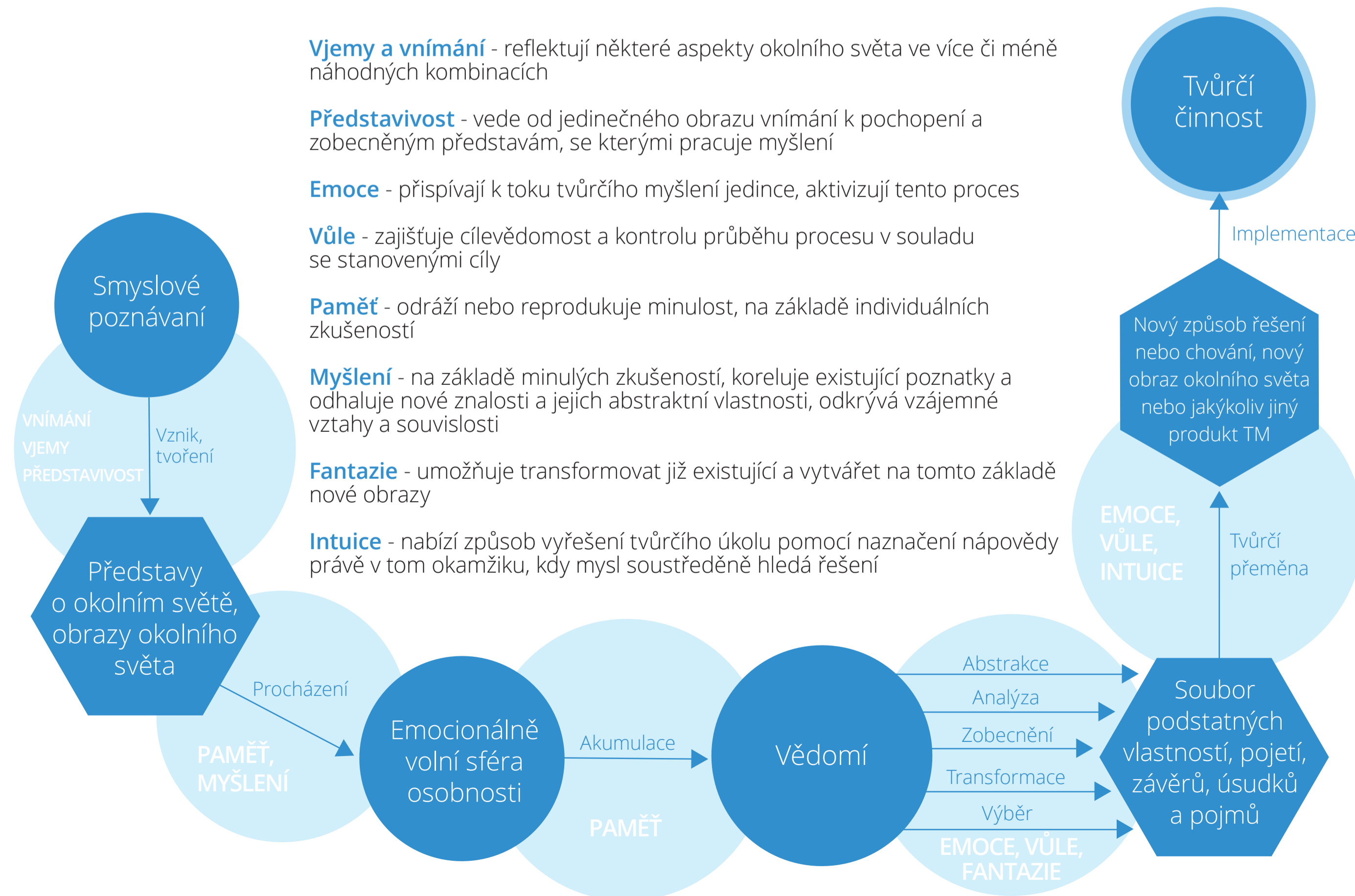
Kognitivní činnost představuje **funkční prostor**, který se na jedné straně determinuje funkcemi rozvoje TM jednotlivce, ale na druhé straně má řadu svých specifických funkcí, které se navzájem integrují s prvními funkcemi.

Rozvoj TM jedince probíhá efektivně právě během rozvoje specifických **kvalitativních vlastností** a v rámci speciálně organizované kognitivní činnosti.

Model rozvoje tvůrčího myšlení ve funkčním prostoru kognitivní činnosti

Proces tvůrčího myšlení během kognitivní činnosti

Speciálně organizovaná kognitivní činnost:

- Seznámení s pojmem tvořivosti, tvůrčí činnost, tvořivé myšlení
- Seznámení s psychickými jevy TM a schopnosti je rozlišovat
- Vytvoření emočně-pozitivního vztahu k tvůrčí činnosti a příjemného prostředí
- Aktivizace poznávacích procesů
- Úkoly, příklady a situace nacílené na rozvoj kvalitativních vlastností TM
- Použití Torranceho figurálního testu TM pro zjištění tvůrčího potenciálu

Psychologické faktory, které ovlivňují proces TM:

- Postupné seznámení jednotlivce se způsoby poznávání světa
- Vytvoření emočně-pozitivního vztahu jednotlivce k procesu TM, vhodné prostředí
- Odstranění bariér v chování během speciálně organizované kognitivní činnosti
- Věková senzitivnost k projevovalí vlastností TM

Závěry:

Proces TM osobnosti není možný bez fungování následujících psychických jevů: vjemů a vnímání, představivosti a paměti, emoce a vůle, myšlení, fantazie a intuice.

TM a kognitivní činnost vystupují jako dva relativně nezávislé procesy. Funkční analýza odhalila jejich společnou vlastnost - přítomnost funkčního kognitivního aspektu.

Speciálně organizovaná kognitivní činnost jako psychologický faktor rozvoje TM podporuje rozšíření tvůrčího potenciálu skrz rozvoj kvalitativních vlastností TM.

Nejdůležitějšími funkcemi TM jsou kognitivní, emocionální a behaviorální.

Kognitivní činnost v kontextu rozvoje TM má dvě základní funkce: poznávací a transformační.

V procesní struktuře TM se projevují následující komponenty: analýza, syntéza, zobecnění, abstrakce, srovnání, konkretizace, specifikace.